C/2026/4652

23.9.2026

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Bijdrage van het EESC aan de VN-waterconferentie 2026: van de Europese Blue Deal en de strategie voor waterweerbaarheid tot wereldwijde wateractie

(initiatiefadvies)

(C/2026/4652)

Rapporteur: **Paul RÜBIG (AT-I)**

Corapporteur: **Hervé JEANNIN (FR-cat. 2)**

Adviseurs	Durk KROL (van de rapporteur, groep I)
	Paula MARTINELLI VIEIRA DA ROSA (van de corapporteur, cat. 2)
Besluit van de voltallige vergadering	23.10.2025
Rechtsgrond	Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde
	Initiatiefadvies
Bevoegde afdeling	Adviescommissie Industriële Reconversie (CCMI)
Goedkeuring door de afdeling	20.5.2026
Goedkeuring door de voltallige vergadering	18.6.2026
Zitting nr.	606
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	182/0/4

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Het EESC benadrukt het belang van de VN-waterconferentie, aangezien waterweerbaarheid op mondiaal niveau een strategische prioriteit en een volwaardig beleidsterrein moet worden, net zoals dat op EU-niveau het geval is. In het huidige tempo zal duurzaam waterbeheer niet vóór 2049 worden gerealiseerd. Het EESC dringt aan op een paradigmaverschuiving van lineair watergebruik naar circulaire systemen, waarbij water wordt erkend als een publiek goed met sociale, ecologische en economische waarde.

1.2. Water is een strategische hulpbron voor economische ontwikkeling, maatschappelijke veerkracht, aanpassing aan de klimaatverandering en gezonde ecosystemen. Het beleid moet efficiëntie, investeringen en geïntegreerd beheer bevorderen binnen de nexus van water, energie, grondstoffen en voedsel, en de transitie naar een waterslimme samenleving en economie ondersteunen.

1.3. Water moet in al het overheidsbeleid als een centraal, sectoroverschrijdend thema worden beschouwd. Het EESC dringt aan op een horizontale beleidsaanpak waarbij water op mondiaal niveau in alle sectoren en op alle bestuursniveaus wordt geïntegreerd, en waarbij het maatschappelijk middenveld op transversale wijze wordt betrokken.

1.4. Het EESC roept de internationale gemeenschap op om aanvallen op essentiële watervoorzieningen die voor burgers van levensbelang zijn, ondubbelzinnig te veroordelen en te erkennen dat deze een oorlogsmisdrijf vormen.

1.5. Het EESC beveelt aan om bij alle relevante beleidsinitiatieven op EU- en mondiaal niveau stelselmatig een "watertest" toe te passen, zodat de impact ervan op de watervoorraden, waterefficiëntie en waterweerbaarheid kan worden beoordeeld en de samenhang met de doelstellingen van duurzaam waterbeheer wordt gewaarborgd. Water is een publiek goed, en betaalbaar water voor kwetsbare groepen is dan ook van cruciaal belang om waterrechtvaardigheid te waarborgen.

1.6. Om daadwerkelijk tot waterweerbaarheid te komen is een fundamentele gedragsverandering in alle sectoren van de samenleving nodig. Het terugdringen van verbruik en vervuiling, het waarborgen van de beschikbaarheid, het moderniseren van de infrastructuur, het bevorderen van hergebruik, het aanpassen van landbouw- en industriële praktijken, het versterken van maatregelen voor klimaatadaptatie en -mitigatie, en het behouden en herstellen van wetlands ([1]) om de opslag en het vasthouden van water te verbeteren (met inbegrip van op de natuur gebaseerde oplossingen) zijn essentiële onderdelen van deze transitie.

1.7. Waterweerbaarheid en klimaatbestendigheid vereisen het herstel van ecosystemen en van de natuurlijke waterretentiecapaciteit. Op de natuur gebaseerde oplossingen, waaronder wetlands, moeten als cruciale infrastructuur voor waterweerbaarheid worden erkend, op grote schaal worden ingezet ([2]) en in alle dialogen worden geïntegreerd.

1.8. Meer investeringen zijn van cruciaal belang, maar overheidsmiddelen alleen zullen niet volstaan. Het EESC pleit voor de geleidelijke afschaffing van subsidies die schadelijk zijn voor het milieu en voor sterkere en duidelijke randvoorwaarden voor het mobiliseren van particuliere investeringen, onder meer via empirisch onderbouwde mechanismen voor risicobeoordeling en risicodeling. Door middel van gemengde financieringsmodellen moeten overheids- en particuliere middelen worden gemobiliseerd en moet een solide pijplijn van financierbare projecten in het kader van SDG 6 worden ondersteund. De ervaring leert dat drinkwatervoorziening door de publieke sector een goede optie is voor de burgers, aangezien de overheid zich inzet voor duurzame openbare infrastructuur. Daarom moet de financiering van drinkwater- en afvalwaterdiensten in de eerste plaats uit overheidsmiddelen komen en mag er geen belasting op water worden geheven.

1.9. Om voor waterzekerheid te zorgen zijn financieel duurzame dienstverleners en ethische en inclusieve regelgevingskaders nodig die duurzaamheid, efficiëntie, kostendekking en prestatiebenchmarks bevorderen, terwijl de betaalbaarheid en universele toegang gewaarborgd blijven.

1.10. Het EESC dringt aan op meer steun voor water, sanitaire voorzieningen en hygiëne (WASH) door middel van geïntegreerde klimaatbestendige benaderingen waarin infrastructuurontwikkeling, governance en capaciteitsopbouw worden gecombineerd, met bijzondere aandacht voor kwetsbare en gemarginaliseerde gemeenschappen. Het EESC pleit ervoor dat in geval van conflicterende vormen van watergebruik prioriteit wordt gegeven aan de drinkwatervoorziening.

1.11. Stroomgebieden moeten de belangrijkste eenheid vormen voor waterbeheer, planning en analyse, ook in grensoverschrijdende contexten. Platforms van belanghebbenden op stroomgebiedniveau moeten gecoördineerde besluitvorming, het delen van gegevens en de toewijzing van middelen ondersteunen om het gezamenlijk waterbeheer te verbeteren, met name via het gebruik van digitale instrumenten en kennisdeling.

1.12. Het EESC dringt erop aan dat de transitie naar een waterslimme samenleving wordt versneld, onder meer door sponssteden te bevorderen, het hergebruik van water op te schalen, lekkages te verminderen en afvalwaterzuivering om te vormen tot systemen voor terugwinning van hulpbronnen.

1.13. Het EESC pleit voor het vaststellen van mondiale doelstellingen om te bewerkstelligen dat de waterefficiëntie in 2030 met ten minste 10 % is verbeterd en het hergebruik van water in alle sectoren tegen datzelfde jaar aanzienlijk is verhoogd. Deze doelstellingen moeten worden onderbouwd met duidelijke indicatoren om de voortgang in de gaten te kunnen houden.

1.14. Digitalisering en betrouwbare, toegankelijke en interoperabele gegevens en dito AI-systemen zijn noodzakelijk om de transparantie, de prestaties en de besluitvorming te verbeteren. Mondiale monitoringkaders moeten alle gebruikers en alle toepassingen omvatten, op basis van het beginsel dat het juiste water voor het juiste doel wordt gebruikt.

([1]) Wetlands of watergebieden worden in de Overeenkomst van Ramsar inzake watergebieden (1971) omschreven als moerassen, vennen, veen- of plasgebieden, natuurlijk of kunstmatig, blijvend of tijdelijk, met zoet, brak of zout stilstaand of stromend water, met inbegrip van zeewater waarvan de diepte bij eb niet meer is dan zes meter.

([2]) EESC-advies over EU-strategie voor waterweerbaarheid en Europees geïntegreerd kader voor klimaatbestendigheid en risicobeheer (PB C, C/2026/3223, 2.7.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3223/oj).

1.15. Het EESC beveelt aan om geharmoniseerde indicatoren, monitoringmechanismen en rapportagekaders te ontwikkelen, uitgaande van de indicatoren van de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO) ([3]), om de vooruitgang op het gebied van waterweerbaarheid te volgen en de verantwoordingsplicht op EU- en mondiaal niveau te waarborgen.

1.16. Het is belangrijk om het publiek meer bewust te maken van de waterproblematiek en de communicatie hierover te verbeteren. Het maatschappelijk middenveld moet worden geïnformeerd en actief bij de besluitvormingsprocessen worden betrokken. Zo kunnen gedragsverandering en collectieve verantwoordelijkheid worden bevorderd.

2. **Algemene opmerkingen**

2.1. **Water voor mensen:** het mensenrecht op water en sanitaire voorzieningen, ook voor mensen in kwetsbare situaties, voor gezonde, duurzame en waterslimme samenlevingen en economieën. Water is een publiek goed dat moet worden beschermd en verdedigd; het mag niet worden behandeld als doorsnee handelswaar, in overeenstemming met de kaderrichtlijn water en de Verdragen.

2.1.1. Toegang tot water en sanitaire voorzieningen is een fundamenteel mensenrecht, zoals wordt beklemtoond in het Handvest van de Verenigde Naties en de Europese Blue Deal. Toegang tot veilig drinkwater moet een onvervreemdbaar recht zijn voor ieder individu, zodat iedereen een waardig leven kan leiden. Toch hadden in 2024 nog steeds meer dan 2,2 miljard mensen geen toegang tot veilig beheerd drinkwater. Water mag niet mag worden gereduceerd tot handelswaar of tot een louter financieel actief: de sociale, ecologische en economische waarde ervan moet worden erkend. Waterarmoede vormt een bedreiging voor de democratie en de vrede. Deze aanpak moet als leidraad dienen voor alle nationale en internationale beleidsmaatregelen op het gebied van waterbeheer en -governance.

2.1.2. Het waarborgen van universele toegang tot WASH is van essentieel belang voor de menselijke waardigheid en duurzame ontwikkeling. Het EESC dringt aan op meer steun voor partnerlanden door middel van geïntegreerde klimaatbestendige benaderingen waarin de ontwikkeling van infrastructuur wordt gecombineerd met op de natuur gebaseerde oplossingen, governance en capaciteitsopbouw, met name voor kwetsbare gemeenschappen, om zo wereldwijd bij te dragen aan de transitie naar een waterslimme samenleving. De drievoudige planetaire crisis ([4]) verergert in toenemende mate de uitdagingen op het gebied van water, inclusief droogte, overstromingen, afnemende grondwatervoorraden en aantasting van ecosystemen ([5]). Duurzame en waterslimme beheerpraktijken moeten worden bevorderd teneinde SDG 6 te verwezenlijken en de fundamentele mensenrechten te waarborgen. Langetermijnoplossingen moeten gericht zijn op het versterken van lokale ecosystemen, het herstellen van de natuurlijke waterretentie, het moderniseren van de waterinfrastructuur en het verbeteren van de governance om te voorkomen dat bevolkingsgroepen worden verdreven. Oplossingen moeten de verontreiniging aan de bron aanpakken, de lokale beschikbaarheid van water en het beheer van lokale hulpbronnen verbeteren, ecosystemen herstellen en de commercialisering van water voorkomen.

2.1.3. Het EESC herhaalt zijn pleidooi in het kader van de Europese Blue Deal voor een gemeenschappelijke aanpak van waterarmoede, waarbij het heeft gepleit voor de invoering van richtsnoeren om de toegang tot hoogwaardige en betaalbare water- en sanitaire voorzieningen te monitoren; daarbij moet worden gekeken naar opties, effecten en risico's, met een evaluatie gedurende de gehele levenscyclus. Het wijst op de noodzaak van een rechtvaardige toewijzing van middelen, de toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt" en krachtig publiek leiderschap voor doeltreffend waterbeheer, zodat de landbouw, de industrie en de gezondheidszorg vooruitgang boeken, wat ten goede komt aan de gemeenschappen.

2.1.4. Water moet in alle sectoren en beleidsterreinen worden geïntegreerd. Overheden staan onder toenemende druk als gevolg van klimaatschokken, biodiversiteitsverlies en verontreiniging, snelle verstedelijking en een stijgende vraag vanuit de landbouw en de industrie, terwijl ze tegelijkertijd te maken hebben met een groeiende behoefte aan investeringen. Deze uitdagingen hebben gevolgen voor watersystemen en alle bestaansmiddelen.

2.1.5. Wetenschap en technologie zijn essentieel om het waterbeheer vorm te geven en de toegang tot drinkwater te waarborgen. Het EESC benadrukt dat betrouwbare en toegankelijke gegevens en digitale systemen de transparantie, risicopreventie en prestaties op het gebied van waterbeheer verbeteren. Het pleit ervoor om gegevens te gebruiken als input voor empirisch onderbouwde besluitvorming, uitgaande van een voorzorgsbenadering.

([3]) Zie het rapport *State of Global Water Resources 2024* voor gestandaardiseerde, wetenschappelijk onderbouwde hydrologische indicatoren die de monitoring van waterweerbaarheid kunnen ondersteunen.
([4]) Klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en vervuiling.
([5]) EESC-advies over EU-strategie voor waterweerbaarheid en Europees geïntegreerd kader voor klimaatbestendigheid en risicobeheer.

2.1.6. Alle nodige maatregelen, met inbegrip van opkomende technologieën, moeten worden ingezet om duurzaam waterbeheer te waarborgen. De waterintensieve industrie en de landbouw moeten zo worden ingericht dat zij hun waterverbruik verminderen en meer water hergebruiken.

2.1.7. Bij gewapende conflicten wordt de watervoorziening steeds vaker het doelwit van aanvallen, wat een directe bedreiging vormt voor het mensenrecht op water en sanitaire voorzieningen en de regionale stabiliteit ondermijnt; de gevolgen hiervan zullen zich tientallen jaren doen gevoelen. Dergelijke daden moeten ondubbelzinnig worden veroordeeld en aan internationale verantwoordingsmechanismen worden onderworpen. Het EESC dringt er bij de internationale gemeenschap op aan te erkennen dat aanvallen op kritieke waterinfrastructuur, die voor de burgers van levensbelang is, een oorlogsmisdrijf vormen en ondubbelzinnig moeten worden veroordeeld.

2.1.8. Het EESC wijst erop dat voor waterweerbaarheid en gezonde ecosystemen meer bewustwording bij het publiek en betere communicatie rondom de waterproblematiek nodig zijn ([6]). Het vergroten van de participatie van consumenten en stakeholders en meer transparantie zijn van essentieel belang om gedragsverandering te stimuleren en de transitie naar een waterslimme samenleving te ondersteunen.

2.2. **Water voor welvaart:** het belang van water benadrukken door middel van beleid dat duidelijke regels vaststelt voor efficiëntie en investeringen, de nexus tussen water, energie, grondstoffen en voedsel, het bevorderen van een geïntegreerd en duurzaam beheer van watervoorraden en afvalwater, efficiënt watergebruik in alle sectoren, en economische, ecologische en sociale ontwikkeling; in dit verband zijn voorwaarden op het gebied van water noodzakelijk.

2.2.1. Het EESC wijst erop dat water cruciaal is voor de wereldeconomie, het milieu en het maatschappelijk welzijn, en roept op tot een mondiale ommekeer in de manier waarop water wordt gewaardeerd; ook moet worden erkend dat water een cruciaal onderdeel is van de welvaart van samenlevingen, zoals blijkt uit de "Renewed call for an EU Blue Deal". In de EU kampt 29 % van het grondgebied nu al met waterschaarste, terwijl de vraag naar water vanuit belangrijke industrieën tegen 2030 zou kunnen verdrievoudigen ([7]). Het is duidelijk dat er dringend behoefte is aan een geïntegreerd beheer van de waterkringloop, met name in het licht van de Europese strategie voor waterweerbaarheid.

2.2.2. Het EESC benadrukt dat de EU dringend het voortouw moet nemen bij het aanpakken van de drievoudige planetaire crisis en de mondiale waterproblematiek. Waterweerbaarheid gaat verder dan klimaat- en milieubeleid. Wel is het zo dat waterweerbaarheid en klimaatbestendigheid elkaar versterken en tegelijkertijd moeten worden aangepakt wanneer er raakvlakken zijn. Tien jaar na de lancering van de Agenda 2030 hebben 2,2 miljard mensen nog steeds geen toegang tot veilig beheerd drinkwater en hebben 3,4 miljard mensen geen toegang tot veilig beheerde sanitaire voorzieningen. In het huidige tempo zal duurzaam waterbeheer pas in 2049 worden gerealiseerd. Deze verschillen houden risico's in voor welvaart, stabiliteit en menselijke ontwikkeling, een kwestie die prioriteit moet krijgen in de mondiale watergovernance van de EU en in de aanloop naar de VN-waterconferentie van 2026.

2.2.3. Waterstress vormt een structurele en maatschappelijke beperking. Het verlies van deze schaarse en essentiële hulpbron vormt een risico voor de economische efficiëntie, het energieverbruik en de hele waterwaardeketen. Het EESC steunt de wereldwijde uitbreiding van het beginsel "waterefficiëntie eerst" in industriële strategieën. Deze transitie vereist een verschuiving van lineaire watergebruiksmodellen naar circulaire watersystemen, gebaseerd op het beginsel dat het juiste water voor het juiste doel wordt gebruikt.

2.2.4. Het EESC benadrukt dat vindbare, toegankelijke, interoperabele en herbruikbare gegevens essentiële voorwaarden zijn voor een waterslimme economie. Het herhaalt met bezorgdheid zijn oproep voor een Europese Blue Deal en de opmerkingen uit zijn advies over de Europese strategie voor waterweerbaarheid ([8]), namelijk dat er op EU-niveau een gebrek is aan samenhangende statistieken over de watervoorziening en het watergebruik per categorie. Er is behoefte aan mondiale slimme gegevensverzameling en interoperabele dataruimten, en alle watergebruikers moeten worden opgenomen in mondiale monitoringkaders.

([6]) PB C, C/2024/6880, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6880/oj.

([7]) Belangrijke industrieën zijn onder meer datacentra, halfgeleiders, de productie van batterijen en waterstof (Water Europe 2024, Socio-Economic Study on the Value of the EU Investing in Water).

([8]) PB C, C/2026/35, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/35/oj.

2.2.5. Derhalve dringt het EESC aan op de toepassing van de volgende leidende beginselen:

— **Mainstreaming**: water moet in alle beleids-, governance- en investeringsinstrumenten worden beschouwd als een permanent strategisch, horizontaal thema. Water is niet alleen essentieel voor gezonde ecosystemen en aanpassing aan de klimaatverandering, het is ook de belangrijkste grondstof voor onze samenlevingen en economieën en een mensenrecht.

— **Inzet van technologieën voor efficiëntie en vermindering van verontreiniging**: het beleid en de technologieën die efficiëntie, hergebruik van water en vermindering van verontreiniging bevorderen, moeten worden versneld, in overeenstemming met beginsel 16 van de Europese Blue Deal. Dit moet gepaard gaan met governancekaders en beleid op het gebied van vaardigheden om de inzet ervan te ondersteunen, en met meer steun voor de EIT Water.

— **Verenigbaarheid met de industriële en landbouwstrategie**: waterweerbaarheid en -voorwaarden moeten worden geïntegreerd in het mondiale financiële en industriële beleid. Het EESC herhaalt zijn oproep voor een Europese Blue Deal, waarbij water moet worden beschouwd als een fundamenteel onderdeel van de industriële strategie van de EU, landbouw en de rechten van de burgers, hetgeen ook tot uiting moet komen in het externe optreden van de EU. Een evenwichtige aanpak van het gebruik van water door de mens, de landbouw en de industrie moet op mondiaal niveau worden aanbevolen. Een en ander mag niet leiden tot afzwakking of achteruitgang van de milieu- en economische doelstellingen op EU- en mondiaal niveau, met inbegrip van die van de kaderrichtlijn water, en daarnaast moet worden gestreefd naar een vermindering van de bureaucratische rompslomp. In geval van conflicterende vormen van watergebruik moet in ieder geval voorrang worden gegeven aan de toegang tot drinkwater voor menselijke consumptie.

— **Circulaire watereconomie**: het EESC herhaalt zijn oproep tot een alomvattende strategie voor het stimuleren van hergebruik ([9]), dat momenteel in de EU slechts 2,4 % bedraagt. Regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid moeten worden versterkt, rekening houdend met de kosten voor de consument.

— **Toegang tot en betaalbaarheid van water**: het EESC beveelt aan dat de toegang tot water betaalbaar moet zijn en als prioriteit moet worden gegarandeerd voor kwetsbare groepen en regio's en voor het in stand houden van het leven.

— **Democratische watergovernance**: het EESC benadrukt de noodzaak van inclusieve en transparante systemen voor waterbeheer. Watercoöperaties zijn goede voorbeelden van op de gemeenschap gebaseerde governancemodellen die efficiëntie combineren met het behartigen van het algemeen belang.

— **Water in overheidsopdrachten**: Waterdistributie is een publiek goed, omdat hierbij het belang van een goede, hoogwaardige en betaalbare voorziening centraal staat. Het EESC beveelt opnieuw ([10]) aan bij investeringen in de publieke infrastructuur de "gouden regel" in te voeren, teneinde de productiviteit en het sociaal en ecologisch welzijn van toekomstige generaties te waarborgen.

2.3. **Water voor de planeet**: klimaat, biodiversiteit, verontreiniging, woestijnvorming, milieu, van bron tot zee, veerkracht en rampenrisicoparaatheid en -vermindering

Het EESC wijst op de beginselen 2, 3 en 6 van de verklaring inzake de Europese Blue Deal als essentieel onderdeel van het waterbeleid, om te zorgen voor samenhang met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, de milieuwetgeving (kwaliteit) en de interne markt (kwantiteit). In overeenstemming met de "van bron tot zee"-benadering moeten het water- en het maritiem beleid beter op elkaar worden afgestemd, en moeten de governancekaders worden geïntegreerd om de uitdagingen aan te pakken. Waterzekerheid moet worden erkend als cruciaal en als een pijler van de strategie voor een paraatheidsunie en van alle maatregelen op het gebied van veerkracht ([11]).

([9]) PB C, C/2025/107, 10.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/107/oj.
([10]) Zie bijvoorbeeld PB C 486 van 21.12.2022, blz. 185, PB C 486 van 21.12.2022, blz. 67 en PB C 75 van 28.2.2023, blz. 102.
([11]) PB C, C/2026/42, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

2.3.1. De aarde is de enige, unieke bron van leven. Water staat centraal in de drievoudige crisis waarmee onze planeet te kampen heeft. Bevolkingsgroei en niet-duurzame productie- en consumptiepatronen hebben de gevolgen versterkt van de klimaatverandering, watergerelateerde rampen en industriële vervuiling, waaronder persistente verontreinigende stoffen zoals per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS). Het EESC stelt nadrukkelijk dat de gevolgen van de klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit algemeen bekend zijn ([12]) en dat onmiddellijke maatregelen ter verbetering van het waterbeheer en de klimaatbestendigheid van cruciaal belang zijn, onder meer om waterverontreiniging te voorkomen en terug te dringen als integraal onderdeel van de internationale inspanningen op het gebied van milieubescherming en herstelbeleid.

2.3.2. De huidige kosten van waterverontreiniging zijn veel hoger dan de investeringen die nodig zijn voor preventieve maatregelen. Wereldwijd zijn er voorbeelden van goede praktijken op het gebied van saneringsmaatregelen, waaronder grootschalige programma's voor het herstel van ecosystemen in droge gebieden en strategische investeringen in infrastructuur voor wateroverbrenging en -opslag om regionale onevenwichtigheden aan te pakken.

2.3.3. Het is echter niet de bedoelen dat oplossingen uitgroeien tot problemen. Steeds meer landen pakken hun drinkwatertekorten aan door zeewater te ontzilten. Het EESC pleit ervoor om mineralen volledig uit zeewater te scheiden en voor andere doeleinden te hergebruiken ([13]), in plaats van nieuwe vormen van verontreiniging te veroorzaken en uiteindelijk het milieu te vernietigen ([14]).

Ook pleit het EESC voor de invoering van andere maatregelen om de beschikbaarheid van water te waarborgen, zoals het bevorderen van circulaire watersystemen en alternatieve of onconventionele vormen van watervoorziening; oplossingen op maat moeten daarbij voorrang krijgen. De monitoring van lozingen van afvalwater en de waterkwaliteit is teruggeschroefd, het herstel van de infrastructuur is vertraagd en de risico's op milieu-, gezondheids- en sociaal gebied nemen toe.

2.4. **Water voor samenwerking**: grensoverschrijdende en internationale watersamenwerking, met inbegrip van wetenschappelijke samenwerking, en inclusieve governance

2.4.1. Grensoverschrijdende samenwerking levert nog steeds ontoereikende resultaten op. Uit de SDG-rapportage van de VN blijkt dat van de 153 VN-lidstaten die grensoverschrijdende wateren delen, slechts 43 operationele regelingen hebben getroffen voor gezamenlijke stroomgebieden ([15]). Het EESC wijst erop dat inclusieve en rechtvaardige governance en grensoverschrijdende samenwerking van essentieel belang zijn om een waterslimme samenleving tot stand te brengen en vrede, stabiliteit en veerkracht te waarborgen.

2.4.2. Regionale samenwerkingsplatforms, waaronder stroomgebiedorganisaties en regelgevende netwerken waarin overheidsdiensten, de landbouwsector, het bedrijfsleven, financiële instellingen en onderzoeksinstellingen zijn verenigd, kunnen een essentiële rol spelen bij het omzetten van mondiale toezeggingen in regionale maatregelen. Door deze platforms te versterken, kunnen kennisuitwisseling, beleidscoördinatie en investeringsbereidheid worden verbeterd.

2.4.3. Het EESC herhaalt zijn standpunt inzake blauwe diplomatie ([16]) en wijst erop dat waterschaarste en watergerelateerde risico's een groeiende bedreiging vormen voor de internationale vrede en stabiliteit, waarbij water zowel een instrument van vrede, democratie en ontwikkeling als van oorlog en conflict wordt. Water voor samenwerking moet een pijler van het Europees extern optreden zijn, en niet slechts een bijkomstigheid.

2.4.4. Het EESC benadrukt het cruciale verband tussen water, vrede, democratie en veiligheid, en merkt op dat de waterinfrastructuur steeds meer risico's loopt als gevolg van conflicten, cyberaanvallen, sabotage en extreme weergebeurtenissen. Het beveelt aan om de bescherming van de waterinfrastructuur, inclusief natuurlijke infrastructuur, binnen bredere veiligheidskaders te versterken door middel van risicobeoordelingen, veerkrachtnormen, rampenplannen en betere samenwerking tussen civiele, water- en defensie-instanties, teneinde de continuïteit van essentiële diensten tijdens crises te waarborgen.

([12]) IPCC AR6 Synthesis Report (SYR).
([13]) PB C, C/2026/2542, 22.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2542/oj.
([14]) Het Sea4Value-project, dat technologieën ontwikkelt en implementeert voor het terugwinnen van mineralen en metalen uit pekel afkomstig van zeewaterontzilting, is een voorbeeld van een goede praktijk die navolging verdient.
([15]) https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/Goal-06/.
([16]) PB C, C/2023/862, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/862/oj.

2.4.5. Het EESC merkt op dat in zijn advies over blauwe diplomatie de Global Gateway wordt genoemd als een relevant instrument voor internationale samenwerkingsstrategieën op het gebied van water en sanitaire voorzieningen waar het gaat om de prioritering van SDG 6. De Global Gateway moet de positie van de EU op het gebied van de mondiale waterdiplomatie versterken. Water moet worden geïntegreerd in de pijlerstructuur van de Global Gateway. Het initiatief moet in partnerlanden ondersteuning bieden op het gebied van wetenschapsdiplomatie, grensoverschrijdende governance, duurzame waterinfrastructuur, governancehervormingen en digitale wateroplossingen. De pijler onderwijs en vaardigheden van de Global Gateway moet in het externe optreden van de EU worden benut door kennisoverdracht en capaciteitsopbouw te ondersteunen. Bovendien kan Europa, door zich sterk te maken voor de mondiale wateragenda (met inbegrip van partnerschappen zoals het Water4All-partnerschap of toekomstige wetlandpartnerschappen), wereldwijd innovatie en samenwerking bevorderen.

2.4.6. Het EESC verzoekt de VN om de nadruk te leggen op de rol van inclusieve governance en de betrokkenheid van belanghebbenden bij de tenuitvoerlegging van de SDG's en het waterbeheer. Zo zijn er met name verschillende maatregelen die kunnen helpen om de verwezenlijking van SDG 6 te versnellen, zoals het tot wereldwijde prioriteit maken van water, het leveren van grotere inspanningen om de VN-partners te mobiliseren in het kader van het internationaal decennium voor actie (2018-2028), in samenwerking met de VN-rapporteur voor het mensenrecht op water, en het opbouwen van partnerschappen met andere niet-gouvernementele organisaties, zoals het World Economic Forum, dat 2026 heeft uitgeroepen tot het jaar van het water ([17]).

2.4.7. Jonge professionals spelen een cruciale rol in de toekomst van de watergovernance. Het EESC erkent dat het belangrijk is om de volgende generatie waterprofessionals te ondersteunen via leiderschapsprogramma's en initiatieven voor capaciteitsopbouw. In overeenstemming met de Water Youth Strategy van de Unesco moeten er meer inspanningen worden geleverd om jongerenparticipatie te integreren in de governance en dialogen en innovatie-ecosystemen op het gebied van water.

2.5. **Water in multilaterale processen**: SDG 6, de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en meer, en mondiale initiatieven op het gebied van waterhergebruik en -opslag De verklaring van de Algemene Vergadering van de VN van 2010 over water moet centraal staan in de eisen van de EU voor de VN-waterconferentie van 2026.

Zoals vermeld in de verklaring inzake de Europese Blue Deal zou de blauwe diplomatie moeten leiden tot een mondiaal akkoord over waterweerbaarheid en een aanpak voor het herstel van de mondiale waterkringloop. In dit verband is het noodzakelijk snel uitvoering te geven aan internationale overeenkomsten, zoals de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, de Overeenkomst van Parijs, het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal en het VN-Verdrag inzake de volle zee.

2.5.1. Het EESC dringt aan op de ontwikkeling van internationaal beleid waarin werk wordt gemaakt van het beginsel "de vervuiler betaalt", de voorzorgsbenadering op grond waarvan verontreinigende stoffen bij de bron worden aangepakt, en het herstel van onze verstoorde waterkringloop. Een dergelijke aanpak zorgt ervoor dat de drinkwatervoorziening en afvalwaterdiensten betaalbaar blijven en houdt rekening met het feit dat de consument altijd de prijs betaalt voor het uitblijven van maatregelen tegen verontreiniging.

2.5.2. Multilateralisme is een essentieel instrument in het licht van hulpbronnenschaarste, het beheer van buitengewone weersomstandigheden (overstromingen en droogte), de ongelijke verdeling van hulpbronnen onder gebruikers, en het verlies of de verspilling van hulpbronnen.

2.5.3. Stroomgebieden moeten de belangrijkste eenheid vormen voor analyse, planning en besluitvorming, ook in grensoverschrijdende contexten, waarbij de samenwerking tussen landen, regio's, gebruikers en beroepsgroepen wordt bevorderd, zoals bepaald in de verklaring inzake de Europese Blue Deal. Het EESC beveelt aan dat de platforms van belanghebbenden in de stroomgebieden een inventaris van watervoorraden opstellen en de beste casestudy's verzamelen om het gezamenlijke waterbeheer te verbeteren, met name door het gebruik van digitale hulpmiddelen en het delen van kennis. Het ondersteunt de transversale betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij waterbeheer.

2.5.4. Digitale technologieën zoals satellietmonitoring, interoperabele datasystemen en digitale tweelingen kunnen het beheer en de monitoring van stroomgebieden aanzienlijk verbeteren, de paraatheid bevorderen en empirisch onderbouwde besluitvorming ondersteunen.

([17]) https://www.weforum.org/stories/2026/01/what-is-blue-davos-everything-you-need-to-know/.

2.6 Investeringen in water: financiering, technologie en innovatie, capaciteitsopbouw, waterslimme economie

2.6.1. Een sterke toename van investeringen en innovatie is noodzakelijk om tegen 2030 een toekomst met waterzekerheid voor iedereen te bewerkstelligen. Zoals de VN verklaart bevinden we ons in een tijdperk van "wereldwijd waterfaillissement" ([18]); dit maakt duidelijk dat het belangrijk is om water als een upstreamsector te erkennen en dat het beheersen van waterfaillissementen een systemische transformatie van financiële systemen vereist. De financiële voorwaarden in dit verband moeten worden gewaarborgd door middel van overheids- en private financiering alsook alternatieve financiële middelen om de investeringskloof te dichten en de voorzieningszekerheid op lange termijn te waarborgen. Wel merkt het EESC op dat financiële middelen alleen niet voldoende zijn om de mondiale waterproblematiek aan te pakken; er is ook behoefte aan meer efficiëntie, betere beheerspraktijken en optimalisering van bestaande systemen. Het EESC pleit er dan ook voor om zich waar nodig in te zetten voor stapsgewijze vooruitgang op het gebied van waterefficiëntie met ten minste 10 % in 2030 en 20 % in 2040 in alle belangrijke waterverbruikende sectoren.

2.6.2. Om waterzekerheid te realiseren zijn financieel duurzame dienstverleners nodig die in staat zijn de infrastructuur te onderhouden en te moderniseren. Regelgevingskaders moeten derhalve kostendekking, efficiëntiestimulansen, prestatiebenchmarking en het beginsel "de vervuiler betaalt" bevorderen en tegelijkertijd de betaalbaarheid en sociale rechtvaardigheid waarborgen.

2.6.3. Investeren in water betekent investeren in paraatheid en in maatschappelijke, democratische en economische veerkracht, en tegelijkertijd zorgen voor waterzekerheid, waterduurzaamheid en waterweerbaarheid. Op mondiaal niveau zal er tegen 2040 een waterinfrastructuurkloof van 6,5 biljoen EUR zijn ([19]). De overheidsuitgaven voor water in ontwikkelingslanden bedragen 0,24 % van het bbp, terwijl particuliere investeringen minder dan 2 % van de waterinvesteringen in lage- en middeninkomenslanden dekken. Onderinvestering en "business as usual"-financieringsmodellen zijn onverenigbaar met het realiseren van een waterslimme economie. De ervaring leert dat watervoorziening door middel van openbare infrastructuur een goede optie is voor burgers, industrie en landbouw. Water is net als zon en wind een publiek goed, en tegelijkertijd de belangrijkste grondstof ter wereld.

2.6.4. Het EESC wijst erop dat de belemmeringen voor investeringen in water verder gaan dan alleen een gebrek aan kapitaal en rendement op investeringen: onzekerheid op regelgevingsgebied, beperkte capaciteit voor projectvoorbereiding en een ongunstig ondernemingsklimaat ontmoedigen zowel overheids- als particuliere financiering. Het benadrukt het belang van capaciteitsopbouw, risicobeperking en innovatie om een solide pijplijn van financierbare SDG 6-projecten te creëren. Financieringstrajecten die overheids- en particulier kapitaal samenbrengen, moeten worden bevorderd om ervoor te zorgen dat investeringen leiden tot meetbare resultaten op het gebied van veerkracht. De bijdrage van Europa aan de VN-Waterconferentie moet uitdrukkelijk gericht zijn op investeringsbereidheid; ook moet Europa trachten ervoor te zorgen dat het instrument voor versnelde investeringen in waterweerbaarheid op internationaal niveau navolging vindt.

2.6.5. Bij de besluitvorming en in investeringscasestudy's voor financiering uit publieke, particuliere en andere bronnen moet rekening worden gehouden met de kosten van niet-handelen. Er moet worden erkend dat gemengde financiering, aan ESG-criteria gekoppelde instrumenten, natuurcredits en alternatieve financieringsbronnen — zoals aan weerbaarheid gekoppelde financiering met transparante maatstaven, rapportage en integriteit — nodig zijn om consumenten te beschermen en tegelijkertijd veerkrachtige investeringen mogelijk te maken. Investeringspijplijnen moeten stelselmatig op de natuur gebaseerde oplossingen, met inbegrip van wetlands, omvatten als financierbare activa die meervoudige voordelen opleveren.

Brussel, 18 juni 2026.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Séamus BOLAND

([18]) World enters era of "global water bankruptcy" | UN News.
([19]) ID (f) Investments for Water — Stakeholder Think Piece.docx.